

Halk Sağlığını Koruma alışmaları Yargılanamaz

Ülkemizin kanser vakalarının görölme sıklığı bakımından en çok önem arzeden illerinin başında Kocaeli ve Ergene Nehri Havzasının içinde yer aldığı Kırklareli, Edirne ve Tekirdağ illeri geliyor. Antalya ilinin bazı bölgeleri de kanser açısından önem arz ediyor. Bu illerde 1.320 bini 18 yaş altında çocuk olmak üzere, 5 milyondan fazla insan yaşıyor.

Ülkemizde Sağlık Bakanlığı tarafından 2011-2015 yılları arasında Kocaeli, Kırklareli, Edirne, Tekirdağ ve Antalya ilinde kanserojen kimyasalların toprağa, yeraltı ve yerüstü sularına, çeşitli gıdalara ve havaya ne ölçüde karıştığını, insan sağlığı açısından bir risk olup olmadığını belirlemeye yönelik kapsamlı bir halk sağlığı çalışması yapıldı.

Çalışma Sağlık Bakanlığı tarafından çok sayıda üniversite ile birlikte yürütölüdü. Çalışmada yer alan akademisyenlerden biri de Akdeniz Üniversitesi Gıda Güvenliği ve Tarımsal Araştırmalar Merkezi'nde teknik müdür yardımcısı olarak görev yapan Yard. Doç. Dr. Bülent şık'tı. Bülent şık araştırmada gıda ve su örneklerinin analizi işini organize etmek, gıdalar ve sularla ilgili araştırma bulgularını değerlendirmek gibi görevler üstlendi.

Araştırma çalışmasından elde edilen bulgular Kocaeli ili ve Ergene ayı havzasında yer alan Kırklareli, Tekirdağ ve Edirne illerinde insan sağlığına zarar verecek ölçüde çevre kirliliği olduğunu gösterdi. Çeşitli gıdalarda ve içme suyu olarak kullanılan bazı su kaynaklarında pestisitler, ağır metaller, poliaromatik hidrokarbonlar vb. gibi toksik bileşiklerin yüksek düzeyde kalıntıları tespit edildi. Bazı yerleşim bölgelerindeki suların kurşun, alüminyum, krom ve arsenik kirliliği nedeniyle içilemez durumda olduğu belirlendi. Proje alışması 2015 yılı sonu itibariyle büyük ölçüde bitmişti ve nihai değerlendirme raporu yazılıyordu.

Bülent şık kamuoyunda barış bildirisi olarak bilinen bildiriye imza atan barış akademisyenlerinden biri olduğu için 2016 yılı Ocak ayında üniversitede görev aldığı ya da yürütücüsü olduğu bütün araştırma projelerinden çıkarıldı. 22 Kasım 2016 tarihinde çıkarılan 677 sayılı KHK ile de öğretim üyeliği görevinden çıkarıldı.

Sağlık Bakanlığı yürüttüğü araştırma çalışmasından elde edilen bulguları açıklamadı. Bakanlığın halk sağlığını korumak için hangi faaliyetleri gerçekleştirdiği ve ne gibi önlemler aldığı da belirsiz. Bütün bu nedenlerle Bülent şık araştırma çalışmasının sonuçlarını Cumhuriyet Gazetesinde 2018 yılı Nisan ayında dört gün süren bir yazı dizisi ile halka açıklamaya karar verdi (ilk duruşmada verdiği beyanda bu süreç ayrıntıları ile yer alıyor).

Yazı dizisi "*Kocaeli, Antalya, Tekirdağ, Edirne, Kırklareli İllerinde Çevresel Faktörlerin ve Sağlık Üzerine Etkilerinin Değerlendirilmesi Projesi*"nin açıklanmayan verileri üzerineydi. Cumhuriyet gazetesinde 16-17-18-19 Nisan 2018 tarihleri arasında yer alan yazı dizisinin linkleri aşağıda yer alıyor.

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/saglik/958617/Turkiye_yi_kanser_eden_urunleri_devlet_gizledi_biz_acikliyoruz_iste_zehir_listesi.html

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/saglik/959284/Bakanlik_gizledi_Cumhuriyet_acikliyor_2_Hangi_sebzede_arsenik_hangi_suda_tarim_ilaci_var_.html

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/saglik/959879/Suyumuzu_da_zehir_ettiler....html

http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/yazi_dizileri/960489/Bakanligin_gizledigi_aciklama_iste_suyu_icilemeyen_52_bolge_.html

Yazı dizisinin yayınlanması sonrasında Bakanlık savcılığa suç duyurusunda bulundu. Bakanlığın suç duyurusunda *“Açıklanan bilgilerin halkta korku ve panik yaratacak ve yaşadığımız her yerin kimyasal tehlikeli maddelerle dolu olduğu intibasını yaratacak şekilde sunulduğu, ayrıca ülkenin gıda ihracatına da zarar verdiği”* ifadeleri yer alıyor.

Bakanlığın suç duyurusu üzerine Bülent Şık hakkında, "Yasaklanan gizli bilgileri açıklama (TCK 258)", "yasaklanan gizli bilgileri temin etme (TCK 334)" ve "göreve ilişkin sırrı açıklama (TCK 336)" suçlamaları yöneltilecek 5 yıldan 12 yıla kadar hapis cezası talebiyle dava açıldı.

Davanın ilk duruşması 7 Şubat 2019 tarihinde İstanbul 2. Asliye Ceza Mahkemesinde yapıldı.

Bülent Şık'ın kendisine yöneltilen suçlamalara yanıt olarak duruşmada *“Ülkemizin toprağıyla, suyuyla, havasıyla, bitki örtüsüyle yaşanabilir olma niteliğini kaybetmemesi konusunda çabalamak bir bilim insanı olarak sorumluluk alanıma girer. Toplumun sağlığı ve geleceği için yapılandırılmış kamu kurumlarının görevlerini yerine getirmelerine yardımcı olmak bir bilim insanının sorumluluğudur. Bu kurumların görevlerini layıkıyla yapmadıklarını belirleyen bir bilim insanının o kurumlara sorumluluklarını hatırlatmak da en temel görevlerinden biridir. Bir bilim insanı şirketlere veya kurumlara değil öncelikle topluma karşı sorumludur. Çünkü toplumun sağlığı ve geleceği şirketlerin ya da kurumların kısa vadeli çıkarlarına emanet edilemeyecek ölçüde önemlidir”* beyanında bulunmuştu.

Mahkemede zehirli kimyasallarla kirletilmiş bir çevrede yaşamının en çok çocuklara zarar verdiğini ve önlem almada gecikilmemesi gerektiğini ifade eden Bülent Şık'ın duruşma beyanının tamamı aşağıdaki linkte yer alıyor.

<https://m.bianet.org/bianet/saglik/205269-bulent-sik-in-beyani>

Mahkeme ilk duruşmada derhal beraat talebini reddetmiş ve Sağlık Bakanlığı'na müzekkere yazılarak suça konu rapor ile ilgili olarak raporun açıklanmasının yasaklanmasına dair bir karar alınıp alınmadığının ve ilgili birimlere iletilip iletilmediğinin sorulmasına karar vermişti.

Mahkeme, Şık haricinde bir kişi tarafından olayla ilgili olarak herhangi bir haberin yayınlanıp yayınlanmadığının incelenmesi için dosyanın bilirkişiye gönderilerek dijital rapor hazırlanmasının istenilmesine de karar vermişti.

Dava vekilleri ve davaya müdahil olan avukatların Sağlık Bakanlığı'nın yapmış olduğu araştırmanın akıbetinin ne olduğu, sonuçların neden gizli tutulduğu, elde edilen bulgular karşısında bakanlığın ne gibi önlemler aldığı konularının açıklığa kavuşması için kovuşturmanın genişletilmesi doğrultusundaki talepleri ise mahkemece reddedilmişti.

30 Mayıs 2019 tarihli ikinci duruşmada Sağlık Bakanlığı mahkemeye cevaben üniversite ile bakanlık arasında yapılan sözleşmeyi ilettili. Bülent Şık yaptığı savunmada, halk sağlığı alanında *“korumanın tedavi etmekten iyi olduğunu”* belirtmiş ve bahsi geçen rapor sonrasında Sağlık Bakanlığı'nın halk sağlığının korunması için ne gibi önlemler aldığına araştırılması talebinde bulunmuştu. Ancak bu talep Mahkeme tarafından davanın esasına ilişkin bir katkı sunmayacağı gerekçesiyle reddedildi.

Hem bilirkişi raporunun hem de Sağlık Bakanlığı'nın cevabının Şık'ın suç işlemediğine yönelik bulguları desteklediğini kaydeden müdafii avukatları, derhal beraat kararı verilmesini talep etmiş ancak Mahkeme bu talebi de reddetmişti.

Mahkeme, Bülent Şık'a ve müdafii avukatlara esasa ilişkin savunma yapmaları için bir sonraki duruşmaya kadar süre verdi. İstanbul Çağlayan Adliye Sarayı'nda 2. Asliye Ceza Mahkemesi'nde 26 Eylül 2019 Perşembe günü, saat 14.00'da görülecek üçüncü duruşmada Mahkemenin nihai kararını açıklaması bekleniyor.